

GIẢI PHÁP NHẰM ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG NƯỚC UỐNG ĐÓNG CHAI VÀ NƯỚC ĐÁ DÙNG LIỀN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

GIANG TẤN THÔNG; HOÀNG THỊ PHƯƠNG LAN

Trung tâm Kỹ thuật Đo lường Thủ nghiệm Quảng Bình

Nước uống đóng chai và nước đá dùng liền là những mặt hàng sử dụng trực tiếp không qua chế biến được sử dụng hàng ngày với đối tượng sử dụng phổ biến và rộng rãi trong cộng đồng. Vì vậy, việc đảm vệ sinh an toàn thực phẩm đối với nước uống đóng chai, nước đá dùng liền là rất cần thiết nhằm bảo vệ sức khỏe, tính mạng con người.

Để quản lý nghiêm ngặt chất lượng nước uống đóng chai và nước đá dùng liền, Bộ Y tế đã ban hành các quy chuẩn kỹ thuật tương ứng Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia QCVN 6-1:2010/BYT và QCVN 10:2011/BYT. Theo đó, các sản phẩm trên phải tuân thủ các điều kiện sản xuất và quản lý chất lượng theo đúng quy định để bảo đảm chất lượng an toàn thực phẩm trước khi đưa vào sử dụng.

Tại tỉnh Quảng Bình, theo kết quả của nhiệm vụ KH&CN “Điều tra, khảo sát và đánh giá chất lượng nước uống đóng chai và nước đá dùng liền trên địa bàn tỉnh Quảng Bình” do Trung tâm Kỹ thuật Đo lường Thủ nghiệm chủ trì thực hiện cho thấy, có 35,56% mẫu nước uống đóng chai và 66% mẫu nước đá dùng liền không đạt tiêu chuẩn vi sinh theo quy chuẩn Việt Nam. Trong mẫu nước uống đóng chai và nước đá dùng liền đều phát hiện nhiễm 3 chỉ tiêu vi sinh vật là E.coli, Coliform và Pseudomonas aeruginosa, trong đó tỷ lệ nhiễm Coliform là cao nhất (26,67% mẫu nước uống đóng chai và 80% mẫu nước đá dùng liền). Nguyên nhân chính của sản phẩm không đạt yêu cầu được đánh giá từ việc sử dụng nguồn nước đầu vào không đạt theo quy định, việc vận hành các công đoạn xử lý chưa đảm bảo và cả trong công đoạn đóng gói sản phẩm.

Để hạn chế tối đa việc sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền không đảm bảo chất lượng gây ảnh hưởng đến sức khỏe, nhóm nghiên cứu nhiệm vụ xin đề xuất một số giải

pháp cụ thể sau:

Thứ nhất, giải pháp đối với nguồn nước sản xuất

Nguồn nước đầu vào để sản xuất nước uống đóng chai, nước đá dùng liền, bao gồm nguồn nước máy hoặc nguồn nước dưới đất (giếng khoan, giếng đào) phải đảm bảo đạt theo QCVN 01:2009/BYT - Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về chất lượng nước ăn uống. Do vậy, các cơ sở sản xuất nước uống đóng chai, nước đá dùng liền cần kiểm soát chặt chẽ nguồn nước đầu vào.

Theo kết quả phân tích, đánh giá, nguồn nước máy sử dụng để sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền trên địa bàn tỉnh Quảng Bình có chất lượng tương đối tốt so với nguồn nước dưới đất. Tình trạng ô nhiễm các chỉ tiêu vi sinh ở nguồn nước dưới đất vẫn diễn ra phổ biến. Do vậy, để đảm bảo nguồn nước sản xuất đạt theo QCVN 01:2009/BYT, cần thực hiện các biện pháp sau:

Đối với những khu vực hiện đã có nguồn nước máy, khuyến khích các cơ sở sử dụng nước máy để sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền thay thế nguồn nước dưới đất. Thường xuyên giám sát, kiểm tra chất lượng định kỳ nguồn nước đầu vào để có biện pháp xử lý thích hợp nhằm đảm bảo chất lượng theo quy định của Bộ Y tế.

Đối với những khu vực hiện chưa có nước máy, các cơ sở sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền sử dụng nguồn nước dưới đất thì các cơ sở này phải thực hiện các biện pháp bảo vệ để ngăn ngừa ô nhiễm. Cụ thể: Phạm vi xung quanh giếng cần được bảo vệ nghiêm ngặt, cấm tất cả các hoạt động phát sinh ra nguồn gây ô nhiễm. Các cơ sở sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền phải thực hiện xử lý rác thải, phân thải đúng quy định, không được xả trực tiếp ra môi trường,

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU KH&CN

gây ô nhiễm, đặc biệt là nguồn nước dưới đất. Tăng cường các biện pháp xử lý, giám sát chất lượng nước sau xử lý để đảm bảo chất lượng trước khi đóng chai hoặc chuyển sang công đoạn làm đá.

Trong quá trình hoạt động, các cơ sở cần tiến hành lấy mẫu sản phẩm theo định kỳ để kiểm tra, phân tích nhằm phát hiện và xử lý kịp thời sản phẩm không đạt quy chuẩn.

Thứ hai, giải pháp về công nghệ sản xuất

Các cơ sở sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền cần phải thực hiện đúng và đủ theo các công đoạn của hệ thống xử lý nước.

Thường xuyên súc rửa, khử trùng hệ thống trong dây chuyên sản xuất như bể chứa, đường ống, lõi lọc, van xả bằng hóa chất cloramin B. Sau đó rửa sạch lại bằng nước để hết cloramin rồi mới vận hành.

Định kỳ thay các vật liệu lọc, lõi lọc, màng lọc RO trong hệ thống để đảm bảo xử lý hiệu quả; vận hành hệ thống khử trùng đúng công suất và thời gian.

Các cơ sở sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền nên tiến hành kiểm tra chất lượng nước sau xử lý theo định kỳ nhằm có cơ sở điều chỉnh kịp thời trong quá trình vận hành hệ thống xử lý.

Thứ ba, giải pháp về bao gói sản phẩm

Bình chứa: Các bước làm sạch bình chứa được thực hiện từ phòng rửa ngoài đến phòng tiệt trùng. Bình chứa tái sử dụng được rửa ngoài, ngâm trong bể chứa cloramin B để sát khuẩn, sau đó rửa trong và được hong khô, tiệt trùng bằng tia cực tím trước khi chiết rót. Đôi với các bình được khách hàng dùng vào mục đích khác gây nhiễm bẩn rồi mới trả lại cho cơ sở sản xuất thì phải tăng cường xử lý hoặc loại bỏ, không tái sử dụng.

Bao bì chứa nước đá dùng liền: Các cơ sở sản xuất nước đá dùng liền phải đóng gói đá thành phẩm trong bao bì kín có nhãn mác đúng quy định. Nhằm giảm thiểu ảnh hưởng của bao gói chứa nước đá dùng liền đến chất lượng vi sinh của sản phẩm, các cơ sở sản xuất nước đá dùng liền nên đựng đá trong túi nilon, miệng buộc kín và sử dụng một lần.

Thứ tư, giải pháp về điều kiện sản xuất

Nhân viên phải thực hiện đúng quy định

trang bị bảo hộ lao động chuyên dụng đối với người trực tiếp sản xuất, đó là mặc quần áo bảo hộ, mang ủng, mũ, khẩu trang, găng tay sạch; nhân viên cắt móng tay ngắn, sạch sẽ, không đeo đồ trang sức, không khạc nhổ, hút thuốc trong khu vực sản xuất.

Khi mắc một trong các bệnh: bệnh tả, ly, thương hàn, viêm gan A, E, viêm da nhiễm trùng, lao phổi, tiêu chảy cấp thì nhân viên không được tham gia sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền.

Rửa tay bằng xà phòng dưới vòi nước sạch chảy liên tục, lau khô tay bằng khăn khô, sạch; không được lau tay vào khăn ẩm, khăn bẩn hoặc quần áo vì các sinh vật gây ngộ độc sẽ lây nhiễm sang tay và từ đó sẽ nhiễm sang sản phẩm.

Các cơ sở phải thực hiện thường xuyên giám sát thực hành vệ sinh cá nhân của người trực tiếp sản xuất trong suốt quá trình sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền.

Thứ năm, giải pháp thông tin, truyền thông

Các ngành chức năng cần tăng cường tuyên truyền, phổ biến Luật An toàn thực phẩm và các văn bản hướng dẫn thực hiện, kiến thức cần thiết về an toàn thực phẩm đối với các cơ sở sản xuất, kinh doanh nước uống đóng chai, nước đá dùng liền và người tiêu dùng.

Thông tin khách quan, trung thực kịp thời về các cơ sở sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền đạt an toàn thực phẩm và các cơ sở vi phạm về an toàn thực phẩm để người dân được biết và lựa chọn sử dụng.

Thứ sáu, tăng cường công tác hậu kiểm và đào tạo, tập huấn về kiến thức an toàn thực phẩm liên quan nước uống đóng chai và nước đá dùng liền

Chi cục Vệ sinh An toàn thực phẩm cần tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát hậu kiểm đối với các cơ sở sản xuất nước uống đóng chai và nước đá dùng liền trên địa bàn tỉnh Quảng Bình nhằm phát hiện kịp thời, nhanh chóng các cơ sở vi phạm về an toàn thực phẩm. Đồng thời, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm về an toàn thực phẩm đúng quy định.

Phổ biến, hướng dẫn các quy định pháp luật trong sản xuất kinh doanh nước uống đóng chai và nước đá dùng liền để các cơ sở sản xuất nắm bắt và thực hiện đầy đủ các quy định pháp luật ■